

UTJECAJ COVID PANDEMIJE NA PRIHODE I RASHODE OBRAZOVNIH USTANOVA

Orešković, Gordana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in
Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:112:318005>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in
Pozega Graduate Thesis Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

GORDANA OREŠKOVIĆ, 0253052521

UTJECAJ COVID PANDEMIJE NA PRIHODE I RASHODE OBRAZOVNIH USTANOVA

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2022. godine

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
DRUŠTVENI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO

**UTJECAJ COVID PANDEMIJE NA PRIHODE I RASHODE
OBRAZOVNIH USTANOVA**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA FINACIJE ZA PODUZETNIKE I

MENTOR: doc.dr.sc. Katarina Potnik Galić

STUDENT: Gordana Orešković

JMBAG studenta: 0253052521

Požega, 2022. godine

SAŽETAK

Pandemija COVID-19 imala je velik utjecaj na promjene u makro okruženju svjetskog gospodarstva. Ekonomske posljedice uzrokovane pandemijom COVID-19 očituju se kroz pad potražnje, budući da je znatno smanjen broj potrošača koji su spremni na kupnju robe i usluga dostupnih u globalnoj ekonomiji. Dakle, bio je vidljiv utjecaj na različite sektore, a među njima i obrazovne ustanove. Naime, uslijed njenog nastanka dolazi do značajnih promjena u školstvu što se ponajprije očitovalo u online nastavi te je za sobom svakako povuklo promjene u visini i strukturi prihoda i rashoda obrazovnih ustanova. Kroz ovaj rad je analiziran utjecaj pandemije na prihode i rashode obrazovne ustanove u Požegi. Pritom je na početku rada dan teorijski uvid u financijsko izvještavanje obrazovnih ustanova. U empirijskom dijelu rada detaljno se analizira visina i struktura prihoda i rashoda obrazovne ustanove u razdoblju prije i za vrijeme pandemije, na temelju čega se na samom kraju izvode najvažniji zaključci o utjecaju pandemije na prihode i rashode ove obrazovne ustanove.

Ključne riječi: pandemija, obrazovne institucije, prihodi, rashodi

SUMMARY

The COVID-19 pandemic had a great impact on changes in the macro environment of the world economy. The economic consequences caused by the COVID-19 pandemic are manifested through a drop in demand, since the number of consumers who are ready to purchase goods and services available in the global economy has significantly decreased. Thus, there was a visible impact on various sectors, including educational institutions. Namely, as a result of its creation, there are significant changes in education, which was first of all manifested in online classes, and which certainly entailed changes in the level and structure of income and expenses of educational institutions. This paper analyzes the impact of the pandemic on the revenues and expenses of the educational institution in Požega. At the beginning of the paper, a theoretical insight into the financial reporting of educational institutions was given. The empirical part of the paper analyzes in detail the level and structure of income and expenses of the educational institution in the period before and during the pandemic, based on which the most important conclusions about the impact of the pandemic on the income and expenses of this educational institution are drawn at the very end.

Keywords: pandemic, educational institutions, income, expenses

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet istraživanja	1
1.2. Cilj istraživanja i metode rada	1
1.3. Struktura rada	2
2. SPECIFIČNOSTI FINANCIRANJA OBRAZOVNIH USTANOVA	3
2.1. Financijski izvještaji obrazovnih ustanova	4
2.1.1. Bilanca	4
2.1.2. PR-RAS	4
2.1.3. RAS-funkcijski	5
2.1.4. P-VRIO	5
2.1.5. Obveze	6
2.1.6. Bilješke uz financijska izvješća	6
2.2. Izvori financiranja obrazovnih ustanova	6
2.2.1. Vlastiti izvori financiranja	7
2.2.2. Tuđi izvori financiranja	8
3. UTJECAJ COVID PANDEMIJE NA PRIHODE I RASHODE OBRAZOVNIH USTANOVA	10
3.1. Utjecaj pandemije na odabrane prihode	13
3.1.1. Prihodi od prodanih proizvoda	14
3.1.2. Prihodi od pruženih usluga	15
3.1.3. Prihodi od pruženih usluga – učenički servis	16
3.1.4. Prihodi od županije – nastavni materijali	17
3.1.5. Ostali prihodi	18
3.2. Utjecaj pandemije na odabrane rashode	19
3.2.1. Dnevnice za službeni put u zemlji	20
3.2.2. Rashodi za seminare, savjetovanja i simpozije	21
3.2.3. Materijal za higijenske potrebe i njegu	22
3.2.4. Naknade za prijevoza na posao i s posla	23
3.2.5. Usluge promidžbe i informiranja	24
4. ZAKLJUČAK	25
LITERATURA:	27
POPIS TABLICA:	28
POPIS GRAFIKONA:	28
IZJAVA O AUTORSTVU RADA	29

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Nastanak pandemije COVID-19 vezan je za kraj 2019. u Kini, a u narednim mjesecima virus se širi na sve brojne zemlje svijeta te pritom povlači znatne zdravstvene, društvene i ekonomske posljedice. Iako je evolucija ove pandemije u određenoj mjeri još uvijek neizvjesna, do sada se može uočiti da COVID-19 utječe na promjene u makro okruženju svjetskog gospodarstva, ali i na različite sektore, a među njima i obrazovne ustanove. Naime, uslijed pandemije dolazi do značajnih promjena u školstvu što se ponajprije očitovalo u online nastavi što je za sobom svakako povuklo promjene u visini i strukturi prihoda i rashoda obrazovnih ustanova. Upravo se ovim radom nastoji dati uvid u utjecaj Covid pandemije na prihode i rashode obrazovnih ustanova, pri čemu se za primjer uzima obrazovna ustanova u Požegi, čiji će prihodi i rashodi biti analizirani kroz četverogodišnje razdoblje; od 2018. do 2021. godine.

1.2. Cilj istraživanja i metode rada

Cilj rada je dati kratak uvid u teorijske odrednice financijskog izvještavanja obrazovnih ustanova, a zatim detaljno analizirati prihode i rashode obrazovne ustanove iz Požege sa svrhom uvida u utjecaj pandemije na njihove promjene u 2020. u odnosu na godine prije pandemije.

Teorijski dio rada napisan je pomoću metoda analize i sinteze koje podrazumijevaju raščlambu određenih teorijskih pojmova te objašnjavanju istih. Nadalje, korištene su metode komparacije, dedukcije, indukcije te deskripcije. Metodom komparacije uspoređene su navedene varijable. Indukcijom je izvršena analiza određenih dokaza koji vode do općih zaključaka dok je metoda dedukcije upotrijebljena za izvođenje pojedinačnih zaključaka. Deskripcijom su opisani teorijski pojmovi te odnosi, veze i procesi na tržištu rada. Empirijski dio rada temelji se na podacima iz financijskih izvještaja obrazovne ustanove sa svrhom objašnjenja promatranog problema istraživanja.

1.3. Struktura rada

Rad je podijeljen na četiri dijela. Nakon uvoda u kojem se sažeto objašnjava predmet istraživanja, ciljevi rada i metode ta sama struktura, slijedi teorijsko poglavlje o financijskom izvještavanju obrazovnih ustanova. Trećim poglavljem detaljno se analiziraju odabrani prihodi i rashodi obrazovne ustanove kako bi se uočio utjecaj pandemije na njihovu vrijednost i strukturu. Rad završava zaključkom prethodno napisanog.

2. SPECIFIČNOSTI FINANCIRANJA OBRAZOVNIH USTANOVA

Javne službe pojedine države podrazumijevaju obavljanje određenih djelatnosti od javnog interesa koje su potrebne za zadovoljavanje primarnih životnih potreba njenih građana. Među jednim od najvažnijih javnih službi koja značajno doprinosi zadovoljavanju javnih potreba ističe se obrazovanje. U suvremenom obrazovnom procesu, kao jedan od najvećih izazova javlja se omogućavanje uvjeta koji su pogodni za pravilno podučavanje u obrazovnim institucijama kako bi one postale mjesto koje će na pravi način pripremiti polaznike za djelovanje u društvu.

Kao glavni zakonski akt vezan uz obrazovanje u Hrvatskoj javlja se Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koji uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u javnim ustanovama. Pritom su javne ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja iz stavka 1. ovog članka: osnovne škole, srednje škole, učenički domovi i druge javne ustanove, a odrednice njihovih djelatnosti su navedene u nastavku:

- Djelatnost osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike obrazovanja djece i mladih.
- Djelatnost srednjeg obrazovanja u srednjim školama i učeničkim domovima obuhvaća opće obrazovanje i različite vrste i oblike obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja koji se ostvaruju u skladu s odredbama ovog Zakona i zakona kojima se uređuju djelatnosti pojedinih vrsta srednjih škola.

Osim navedenog zakona, za zakonski okvir obrazovanja u Hrvatskoj su važni i Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju te Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju.

Nastavak rada donosi kratak uvid u financijske izvještaje obrazovnih institucija i izvore financiranja obrazovnih ustanova.

2.1. Financijski izvještaji obrazovnih ustanova

Financijski izvještaji obrazovnih ustanova su:

- Bilanca
- PR-RAS
- RAS – funkcijski
- P-VRIO
- Obveze
- Bilješke uz financijska izvješća

2.1.1. Bilanca

Bilanca se može definirati kao sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na određeni datum, u praksi je to najčešće 31.12., odnosno zadnji dan godine. Sastoji se od aktive (imovine) i pasive (izvora imovine) te se na temelju ta dva dijela utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj određenog poduzeća.

Bilanca nadopunjuje financijsko izvješćivanje pružajući osnovu za (<http://www.moj-bankar.hr/Kazalo/B/Bilanca>):

- izračunavanje stopa povrata;
- vrednovanje strukture kapitala društva i
- procjenu likvidnosti i financijske fleksibilnosti društva.

2.1.2. PR-RAS

Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima sadrži podatke o ostvarenim prihodima i primicima, rashodima i izdacima te podatak o rezultatu poslovanja. Obrazac PR-RAS sadrži i obvezne analitičke podatke vezane za stanje novčanih sredstava na početku i na kraju izvještajnog razdoblja, novčane tokove odnosno priljeve i odljeve novčanih sredstava u izvještajnom razdoblju te ostvarenje određenih kategorija prihoda, rashoda, primitaka i

izdataka u izvještajnom razdoblju prethodne i tekuće godine za potrebe konsolidacije financijskih izvještaja i statističkog izvještavanja.

2.1.3. RAS-funkcijski

Prema Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/2022), Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji sadrži podatke o ostvarenim rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji i sastavlja se na obrascu RAS – funkcijski. Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji sastavlja se na Obrascu: RAS-funkcijski, u koji se upisuju sljedeći podaci:

- stupac 1 – broj računa iz funkcijske klasifikacije,
- stupac 2 - naziv računa,
- stupac 3 – AOP oznaka,
- stupac 4 – ostvareno u prethodnoj godini,
- stupac 5 – ostvareno u tekućoj godini i
- stupac 6 - index ostvarenja u odnosu na prethodnu godinu.

Ovaj izvještaj sastavlja se za proračunsku godinu, a iznosi koji se upisuju u stupce 4 i 5 moraju odgovarati ukupno iskazanim rashodima razreda 3 Rashodi poslovanja i 4 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine u Obrascu: PR-RAS.

2.1.4. P-VRIO

Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza sadrži podatke o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza koje nisu rezultat transakcija koje se iskazuju kao prihodi, primici, rashodi i izdaci i sastavlja se na obrascu P-VRIO koji sadrži:

- stupac 1 – brojeva oznaka računa iz Računskog plana,
- stupac 2 – opis stavke,
- stupac 3 – šifra,
- stupac 4 – iznos povećanja u izvještajnom razdoblju tekuće godine,
- stupac 5 – iznos smanjenja u izvještajnom razdoblju tekuće godine.

2.1.5. Obveze

Prema Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/2022), Izvještaj o obvezama sadrži podatke o stanju obveza na početku izvještajnog razdoblja, podatke o povećanju i smanjenju obveza u izvještajnom razdoblju te stanje dospjelih i nedospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja i sastavlja se na obrascu OBVEZE. Obveze se u Izvještaju o obvezama prikazuju po prirodnoj vrsti obveze izuzev obveza stvorenih između obveznika predaje financijskih izvještaja u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika koje se u obrascu OBVEZE prikazuju zbirno u kategoriji međusobne obveze subjekata općeg proračuna.

2.1.6. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijske izvještaje korisne su za dodatno pojašnjenje strukture, vrijednosti i obilježja nekih pozicija u prezentiranim izvještajima. Svi financijski izvještaji su međusobno povezani i upućuju jedan na drugog, a kroz bilješke se može uočiti njihova povezanost. Sadržaj, oblik i opseg bilješki nije prethodno propisan te ga subjekti sastavljaju prema svojim potrebama. Bilješke podrazumijevaju sažeti prikaz važnih računovodstvenih politika.

2.2. Izvori financiranja obrazovnih ustanova

Broj financijskih posrednika, ali i sudionika te brojnost financijskih odnosa između različitih sektora i ekonomskih jedinica čine razvijenost određenog financijskog sustava. Naime, financijski sustav predstavlja ogledalo gospodarskog dostignuća svake zemlje, budući da zdrava privreda zahtijeva efikasan financijski sustav koji ima mogućnost kanaliziranja financijskih sredstava prema ekonomski opravdanim investicijama.

Teorijom financijskog menadžmenta kategoriziraju se izvori financiranja po roku dospijeca i prema izvorima. Prema roku dospijeca razlikuju se trajni, dugoročni, srednjoročni i kratkoročni izvori financiranja, a s obzirom na izvore financiranja razlikuje se unutarnje i vanjsko financiranje. Neki od unutarnjih načina financiranja su uplate vlasnika, amortizacija, akumulirana dobit, naplata glavnice dugoročnih plasmana, dok su vanjski načini financiranja

kreditu, izdavanje obveznice, factoring, leasing te financijska sredstva odobrena na temelju raznih projekata ministarstva u Hrvatskoj ili projekata Europske unije. (Knežević i Has, 2018).

Dakle, izvori sredstava poduzeća mogu se podijeliti na sljedeći način (Martišković, 2017):

a) Prema roku:

- **kratkoročno financiranje** – sredstva se koriste u kratkom roku, do 1 godine, te se najčešće koristi za financiranje ulaganja u kratkotrajnu imovinu,
- **srednjoročno financiranje** – sredstva se koriste u roku od 1 do 5 godina, a najčešće se koriste za financiranje ulaganja u opremu, trajna obrtna sredstva i sl.,
- **dugoročno financiranje** – sredstva se koriste na rok koji je duži od 5 godina. Pojedine vrste kredita odobravaju se na rok korištenja i do 30 godina, a koriste se da bi se financiralo ulaganje u dugotrajnu imovinu poduzeća i s ciljem financiranja razvoja.

b) Prema porijeklu izvora financiranja:

- **unutarnji ili interni izvori financiranja** – amortizacija, zadržana dobit, rezerve, temeljni kapital poduzeća, vlasničke pozajmice,
- **vanjski ili eksterni izvori financiranja** – sredstva pribavljena na financijskim tržištima i od financijskih institucija (banke, štedionice, osiguravajuća društva, leasing kompanije, factoring) te kroz emisiju vlastitih dugoročnih ili kratkoročnih vrijednosnih papira.

c) Prema vlasništvu izvora financiranja: vlastiti i tuđi

2.2.1. Vlastiti izvori financiranja

Vlastiti izvori sredstava predstavljaju sve izvore kod kojih nema obveze vraćanja sredstava i plaćanja naknade za korištenje sredstava (uplaćeni temeljni kapital, amortizacija, zadržana dobit, rezerve).

Vlastiti izvori su ostatak vrijednosti imovine nakon što se odbiju sve obveze. Vlastiti izvori sadrže sljedeće dvije skupine računa:

- 51 – Vlastiti
- 52 – Rezultat poslovanja

Vlastitim prihodima smatraju se prihodi koje obrazovna ustanova ostvari od obavljanja poslova na tržištu i tržišnim uvjetima.

Obrazovna ustanova ostvaruje vlastite prihode od:

- Zakup i najam prostora škole
- Najam sportske dvorane raznim sportskim društvima i klubovima
- Najam kantine proizvođačima pekarskih proizvoda
- Najam poslovnog prostora poduzeću koje postavlja aparate za tople napitke
- Najam specijaliziranih učionica za stručno osposobljavanje radnika
- Prodaja proizvoda učeničkih radionica – u sklopu praktične nastave učenici proizvode razne proizvode koji služe za daljnju prodaju fizičkim i pravnim osobama. Npr. izrada zasuna, izrada topova za preradu mesa, izrada pecala i sl.
- Prodaja usluga – učenici u sklopu praktične nastave pružaju usluge popravaka gotovih proizvoda ili prerade proizvoda. Npr. svijanje lima, tokarenje dijelova, zavarivanje u sl.

Ostvareni vlastiti prihodi iz vlastitog financiranja koriste se za podmirenje:

- Troškova za podizanje razine učeničkog standarda kupnjom razne opreme
- Nagrade učenicima za postignute rezultate sukladno posebnoj odluci
- Troškovi seminara u stručnih usavršavanja radnika

2.2.2 Tuđi izvori financiranja

Tuđi izvori sredstava su sva sredstva koja se koriste u poslovnom procesu, a za koja postoji obveza vraćanja ili obveza plaćanja naknade za korištenje (bankovni krediti, dugovi dobavljačima, leasing, vlastita emisija vrijednosnih papira i sl.).

Tuđi izvori obrazovne ustanove se smatraju prihodi koje škola dobiva od izvanproračunskog korisnika Županije i od proračunskog korisnika Ministarstva znanosti i obrazovanj, te od pravnih osoba u obliku donacija. Donacije jesu ona vrsta prihoda koja se ostvaruje od fizičkih osoba, trgovačkih društava, neprofitnih organizacija te od ostalih subjekata koji su izvan općeg proračuna. Primljeni financijski tuđi izvor financiranja se koristi samo za onu namjenu za koju su i primljeni.

Financijski prihodi obrazovne ustanove od izvanproračunskog korisnika Županije su:

- Pokriće troškova poslovanja (kupnja materijala za praktičnu nastavu u školskoj radionici)
- Pedagoška dokumentacija (ispiti zaštite na radu, ugovor o naukovanju, matična knjiga...)
- Pokriće troškova električne energije (račun za potrošenu električnu energiju)
- Pokriće troškova za grijanje (račun za potrošnu plina)
- Pokriće troškova potrošnje vode (račun za potrošnju vode)
- Pokriće troškova odvoza otpada (račun za odvoz komunalnog otpada)

Financijski prihodi obrazovne ustanove od proračunskog korisnika Ministarstva znanosti i obrazovanja su:

- Plaće zaposlenika
- Lektira (kupnja lektirnih naslova za školsku knjižnicu)
- Oprema za kabinete (kupnja edukativnih pomagala za održavanje nastave)
- Materijalni troškovi zaposlenika (regres, božićnica, jubilarna nagrada, dar za djecu)

3. UTJECAJ COVID PANDEMIJE NA PRIHODE I RASHODE OBRAZOVNIH USTANOVA

Povijesno gledano, u svijetu je dolazilo do globalnih pandemija, koje su osim posljedica na smrtnost i zdravlje ljudi, ostavljale i ogromne posljedice na gospodarske pokazatelje gotovo svih zemalja diljem svijeta, a kao jedan od primjera svakako se može navesti i aktualna pandemija korona virusa koja je ostavila posljedice na razne sektore, a među njima i na obrazovne institucije.

Neke države nisu na vrijeme provodile mjere zaštite od virusa ili su reagirale na način da stvore kolektivni imunitet, a posljedica tog bio je izražen mortalitet, što se najviše vidjelo kod starijih dobnih skupina stanovništva i kod osoba koje pate od kroničnih oboljenja. Sa svrhom ograničavanja širenja epidemije brojne zemlje propisuju smanjenje ili pak apsolutnu zabranu socijalnih kontakata, a navedeno je povuklo i negativne posljedice u ekonomskom smislu. Ekonomske posljedice uzrokovane pandemijom COVID-19 očituju se kroz pad potražnje, budući da je znatno smanjen broj potrošača koji su spremni na kupnju robe i usluga dostupnih u globalnoj ekonomiji.

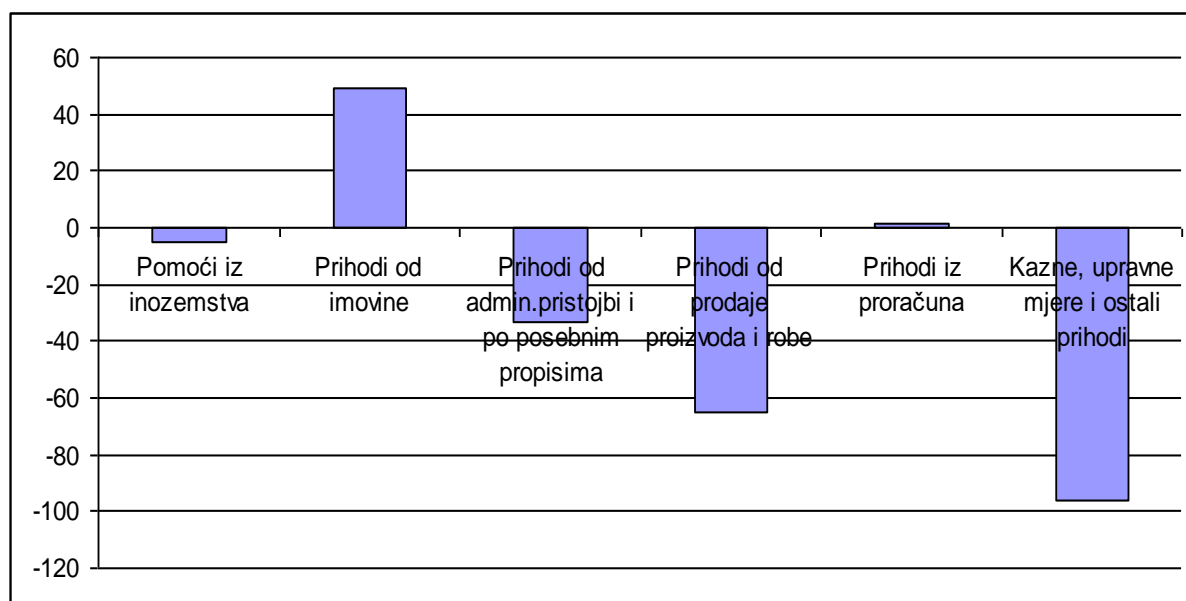
U nastavku rada pruža se uvid u analizu utjecaja Covid pandemije na prihode i rashode obrazovne ustanove u Požegi.

Tablica 1. i grafikon 1. koji slijedi prikazuju prihode obrazovne ustanove u 2019. i 2020. godini te stopu promjene. Može se uočiti da od promatranih vrsta prihoda većina njih bilježi pad nakon nastupanja pandemije, što je posebice vidljivo kod prihoda od kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda te prihoda od prodaje proizvoda i robe. S druge strane, u 2020. godini dolazi do porasta prihoda od imovine i prihoda iz proračuna.

Tablica 1: Prihodi obrazovne ustanove u 2019. i 2020. godini

	2019.	2020.	Stopa promjene
Pomoći iz inozemstva	10.791.469,80	10.279.525,01	-4,74
Prihodi od imovine	34,10	50,96	49,44
Prihodi od admin.pristojbi i po posebnim propisima	54.882,11	36.450,00	-33,58
Prihodi od prodaje proizvoda i robe	443.730,16	153.646,70	-65,37
Prihodi iz proračuna	2.176.573,24	2.214.940,80	1,76
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	8.414,83	330,41	-96,07

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Grafikon 1: Stopa promjene prihoda obrazovne ustanove u 2020. u odnosu na 2019. godinu

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

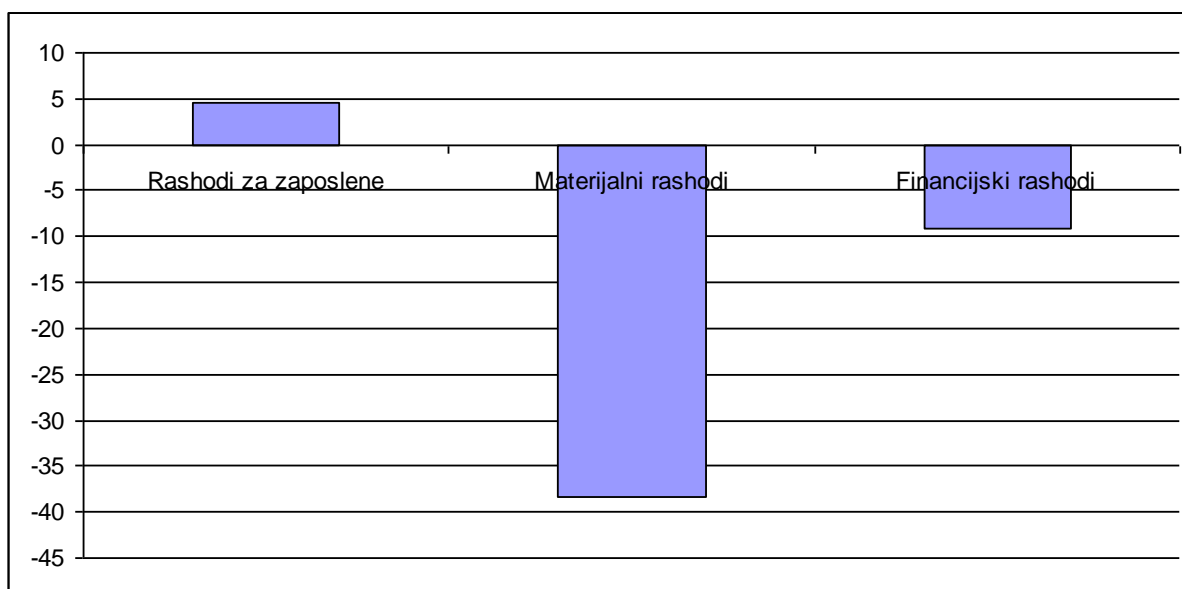
Rashodi Tehničke škole u 2019. i 2020. godini prikazani su u tablici 2 i grafikon 2.

Tablica 2: Rashodi obrazovne ustanove u 2019. i 2020. godini

	2019.	2020.	Stopa promjene
Rashodi za zaposlene	9.839.813,48	10.280.182,14	4,48
Materijalni rashodi	2.455.370,16	1.513.464,90	-38,36
Financijski rashodi	6.310,23	5.727,39	-9,24

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Grafikon 2: Stopa promjene rashoda obrazovne ustanove u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Iz prethodnog grafikona vidljivo je da u godini kada dolazi do pandemije dolazi do velikog smanjenja materijalnih rashoda od čak 38% te smanjenja financijskih rashoda od 9%. S druge strane, povećani su rashodi za zaposlene u iznosu od 4,48%.

3.1. Utjecaj pandemije na odabrane prihode

U nastavku rada odabrano je pet prihoda koji će se analizirati kroz četverogodišnje razdoblje; od 2018. do 2021. godine kako bi se uočio utjecaj pandemije na njihovo kretanje. Za analizu su odabrani sljedeći prihodi:

- prihodi od prodanih proizvoda,
- prihodi od pruženih usluga,
- prihodi od učeničkog servisa,
- prihodi od županije (nastavni materijali),
- ostali prihodi.

Tablica 3: Prihodi obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

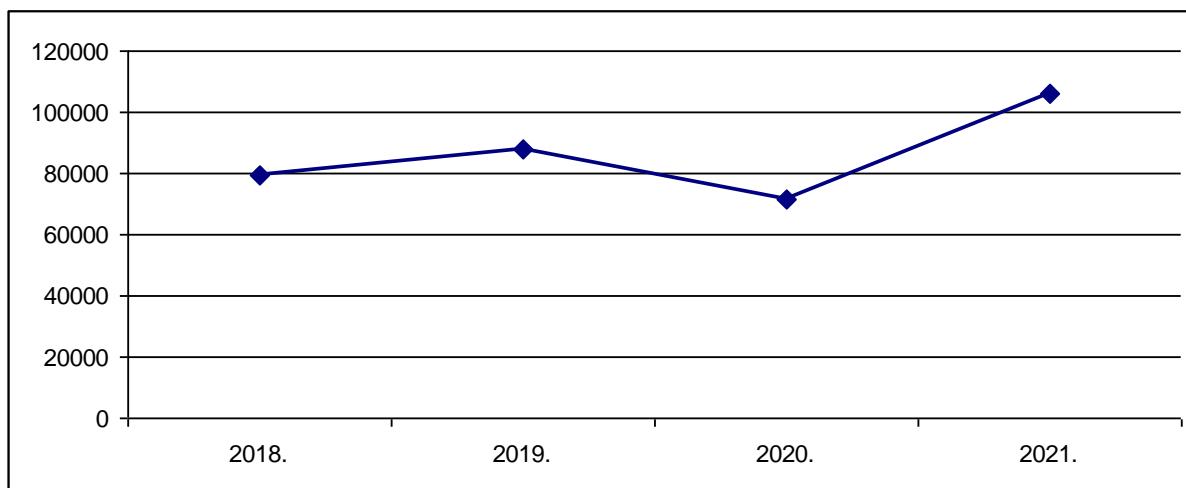
	2018.	2019.	2020.	2021.
Prihodi od prodanih proizvoda	79.403,00	88.109,00	71.667,00	106.356,50
Prihodi od pruženih usluga	109.831,52	112.731,40	71.847,74	108.810,39
Prihodi od pruženih usluga - učenički servis	134.057,21	235.389,76	10.131,96	7.604,51
Prihodi od županije - nastavni materijali	37.693,19	34.982,74	28.271,60	
Ostali prihodi	19.600,38	8.414,83	330,41	

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.1.1. Prihodi od prodanih proizvoda

Prihodi od prodanih proizvoda obrazovne ustanove od 2018. do 2021. prikazuje grafikon 3.

Grafikon 3: Prihodi od prodanih proizvoda obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

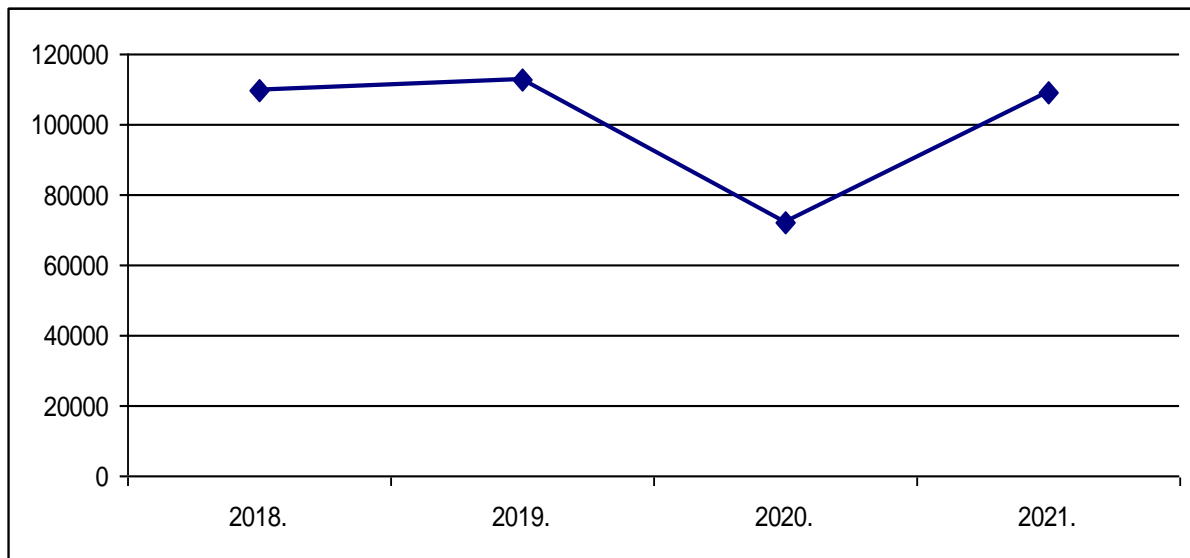
Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Vidljivo je da prihodi od prodanih proizvoda rastu do 2020. godine kada slijedi pandemija te samim time i smanjenje ove vrste prihoda. Naime, prodaja vlastitih proizvoda u 2020. godini se smanjila budući da uslijed pandemije učenici nisu išli na praktičnu nastavu pa iz toga razloga nije došlo do prodaje proizvoda koji učenici proizvedu. U 2021. dolazi do ponovnog povećanja ovih prihoda i bilježi najveći rast u promatrane četiri godine.

3.1.2. Prihodi od pruženih usluga

Prihode od pruženih usluga obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine prikazuje grafikon 4.

Grafikon 4: Prihodi od pruženih usluga obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

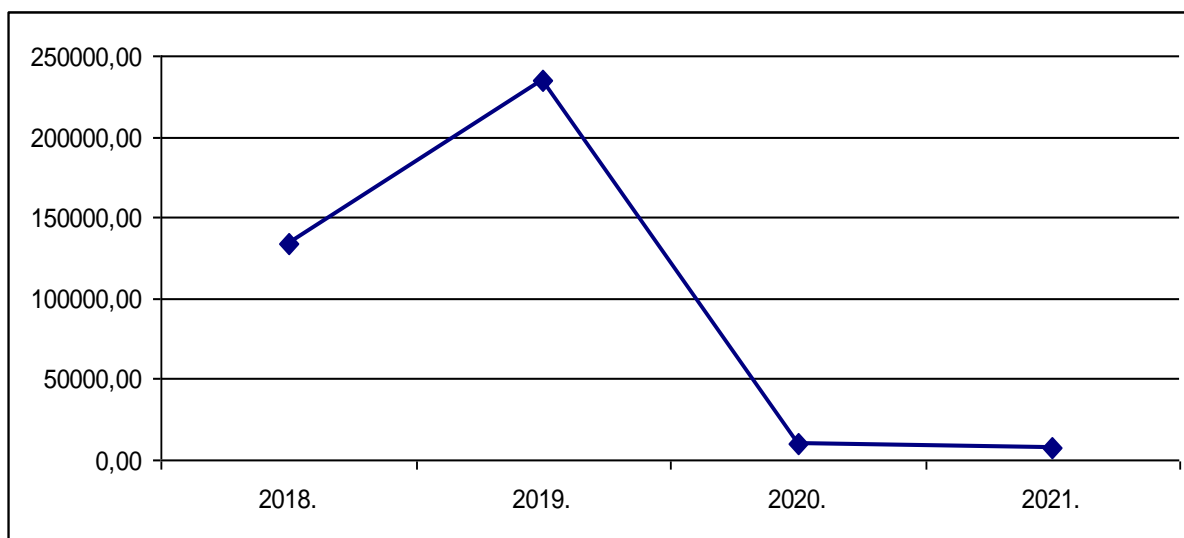
Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Covid pandemija je značajno utjecala i na prihode od pruženih usluga obrazovne ustanove što je vidljivo iz prethodnog prikaza. Naime, prihodi od najma prostora za prodaju pekarskih proizvoda i najma prostora za postavljanje aparata za napitke su smanjeni budući da su u vrijeme pandemije i mjera koje su bile na snazi učenici imali nastavu on line i nisu išli u školu te samim time nije bilo potrebe za davanje u najam navedenih prostora. Također zbog zabrane održavanja sportskih događaja, niti sportska dvorana nije bila davana u najam te je i to utjecalo na prihode od pruženih usluga. U 2021. godine prihodi od pruženih usluga se povećavaju ali još nisu na razini 2019. godine.

3.1.3. Prihodi od pruženih usluga – učenički servis

Grafikon 5 prikazuje prihode od učeničkog servisa koji također bilježe značajan pad u 2020. godini. To je posljedica značajnog smanjenja rada učenika preko učeničkog servisa za vrijeme ljetnih praznika zbog nemogućnosti zapošljavanja tijekom pandemije. Naime, naši učenici za vrijeme ljetnih praznika odlaze na rad preko učeničkog servisa u turistička mjesta koja se nalaze na našoj obali i koja dolaskom turističke sezone imaju povećanu potrebu za radnicima. Za vrijeme pandemije mnoga poduzeća i hoteli su zatvorena kako bi se izbjegao socijalni kontakt što je smanjilo mogućnost zapošljavanja učenika. U 2019. godine prihod od pruženih usluga – učenički servis je bio jako visok, ali naglo pada u 2020. te nastavlja opadati i u 2021. godini.

Grafikon 5: Prihodi od pruženih usluga (učenički servis) obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

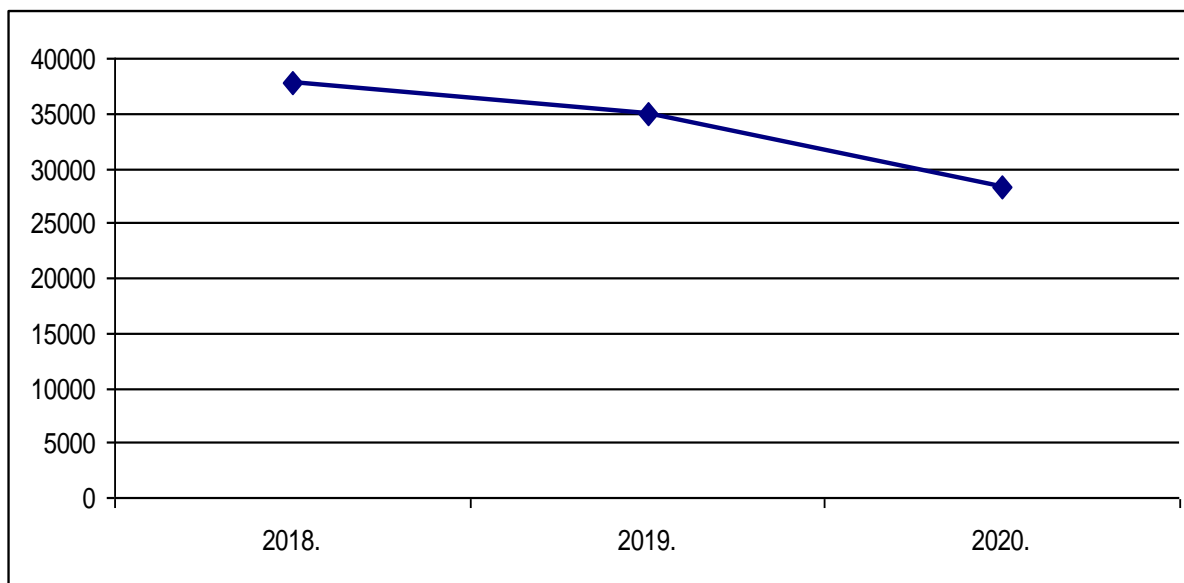

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.1.4. Prihodi od županije – nastavni materijali

Prihode od županije (nastavni materijali) obrazovne ustanove od 2018. do 2020. prikazuje grafikon 6.

Grafikon 6: Prihodi od županije (nastavni materijali) obrazovne ustanove od 2018. do 2020.

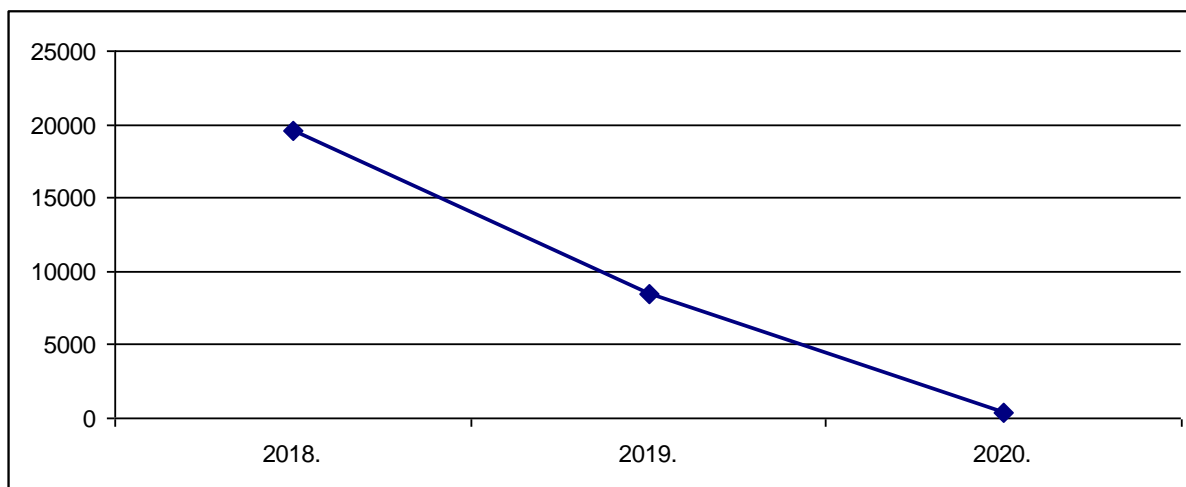

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

I kod ove vrste prihoda bilježi se smanjenje za vrijeme pandemije, iako nije značajno kao kod ostalih promatranih prihoda. Nastavni materijali poput kreda, fotokopirnog papira i sl. se kupuju manje u 2020. godini jer je nastava bila online. Podatak za 2021. godinu nije prikazan jer od 1.1.2021. godine obrazovna ustanova prelazi u sustav Riznice pa više ne dobivamo financijska sredstva za nastavni materijal.

3.1.5. Ostali prihodi

Grafikon 7: Ostali prihodi obrazovne ustanove od 2018. do 2020.

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

Kod ostalih prihoda (grafikon 7) također je zabilježeno smanjenje kroz cijelo promatrano razdoblje. Pod ostalim prihodima su među ostalim evidentirane i dnevnice za nastavnike pratitelje učenika na maturalnim putovanjima. U 2020. i 2021. godini zbog pandemije učenici nisu išli na maturalna putovanja pa stoga niti nema prihoda za dnevnicu nastavnica pratiteljima.

3.2. Utjecaj pandemije na odabrane rashode

Kako bi se dao jasniji uvid u utjecaj pandemije na rashode obrazovne ustanove, za analizu su odabrani sljedeći rashodi: dnevnice za službeni put u zemlji, seminari, savjetovanja i simpoziji, materijal za higijenske potrebe i njegu, naknade za prijevoz na posao i s posla te ostale usluge promidžbe i informiranja.

Tablica 4: Rashodi obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

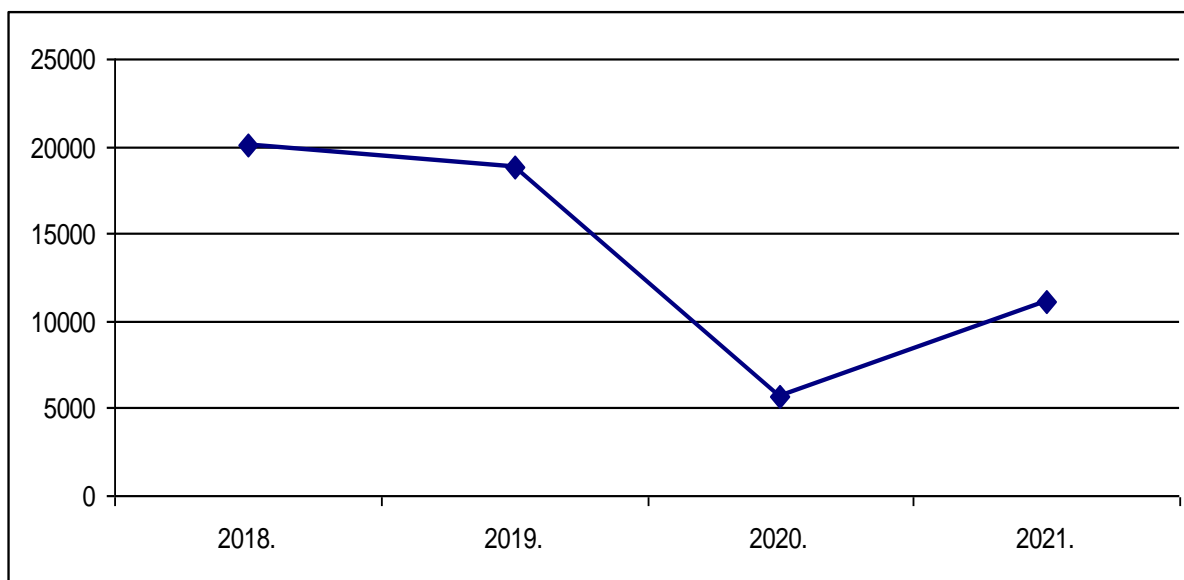
	2018.	2019.	2020.	2021.
Dnevnice za službeni put u zemlji	20.043,00	18.836,00	5.700,00	11.057,94
Seminari, savjetovanja i simpoziji	89.714,75	165.508,20	1.003,58	
Materijal za higijenske potrebe i njegu	3.353,10	5.064,43	14.895,95	19.191,11
Naknade za prijevoz na posao i s posla	172.350,49	167.296,85	130.690,09	164.159,32
Ostale usluge promidžbe i informiranja	26.796,31	27.015,22	11.297,98	19.961,88

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.2.1. Dnevnice za službeni put u zemlji

Rashodi Tehničke škole vezani uz dnevnice za službeni put kroz četverogodišnje razdoblje, odnosno od 2018. do 2021. godine prikazani su na grafikonu 8. Nakon kontinuiranog pada u početku promatranog razdoblja, u 2021. godini slijedi rast. U 2020. godini dolazi do značajnog smanjenja vrijednosti dnevnica za službeni put. Naime, za vrijeme pandemije seminari i savjetovanja za ravnatelje, tajnike, računovođe i nastavnike su se održavali online i nije bilo službenih putovanja, te samim time nije bilo niti isplate dnevnica. Županijska, međuzupanijska i državna natjecanja učenika su također bila on line, te nastavnici, mentori učenika također nisu putovali na natjecanja. Također zbog pandemije učenici nisu putovali na ekskurzije i jednodnevne izlete. Samim time došlo je do smanjenja ove vrste rashoda.

Grafikon 8: Rashodi obrazovne ustanove vezani uz dnevnice za službeni put od 2018. do 2021. godine

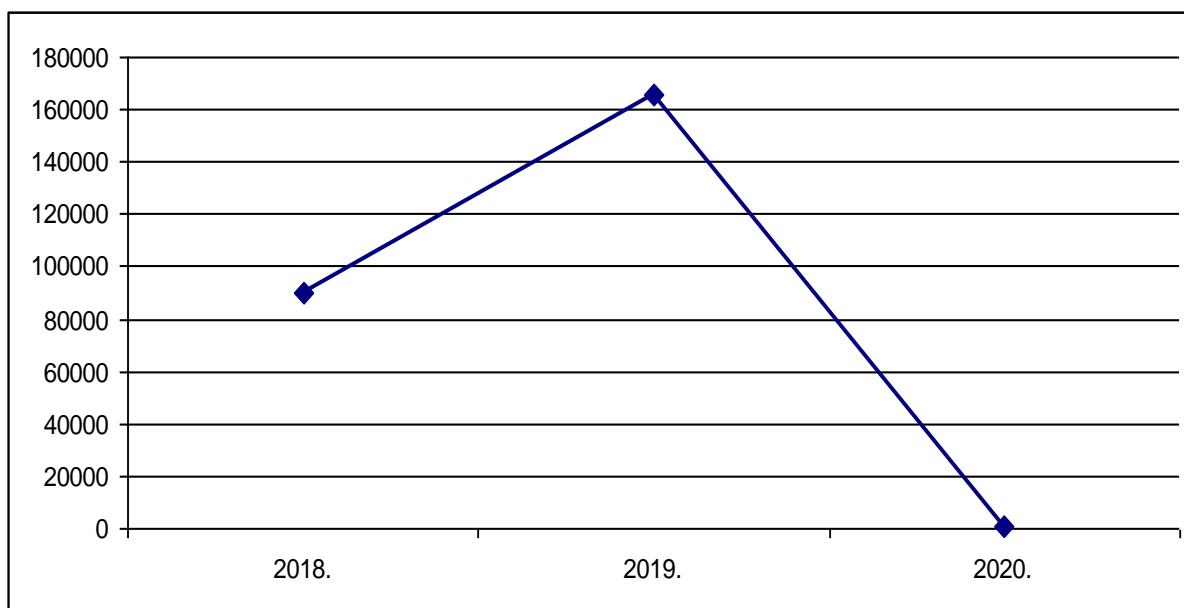

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.2.2. Rashodi za seminare, savjetovanja i simpozije

Kada se promatraju rashodi za seminare, savjetovanja i simpozije (grafikon 9) u prve dvije godine ovi rashodi se povećavaju, a nakon toga u 2020. godini dolazi do naglog smanjenja iz čega je vidljiv utjecaj pandemije budući da se za to vrijeme nisu fizički održavali seminari, simpoziji i savjetovanja, te stoga nije niti bilo rashoda za kotizacije i naknade za sudjelovanja na seminarima. Svi seminari i savjetovanja su bila online i nije se plaćala kotizacija.

Grafikon 9: Rashodi obrazovne ustanove za seminare, savjetovanja i simpozije od 2018. do 2020. godine

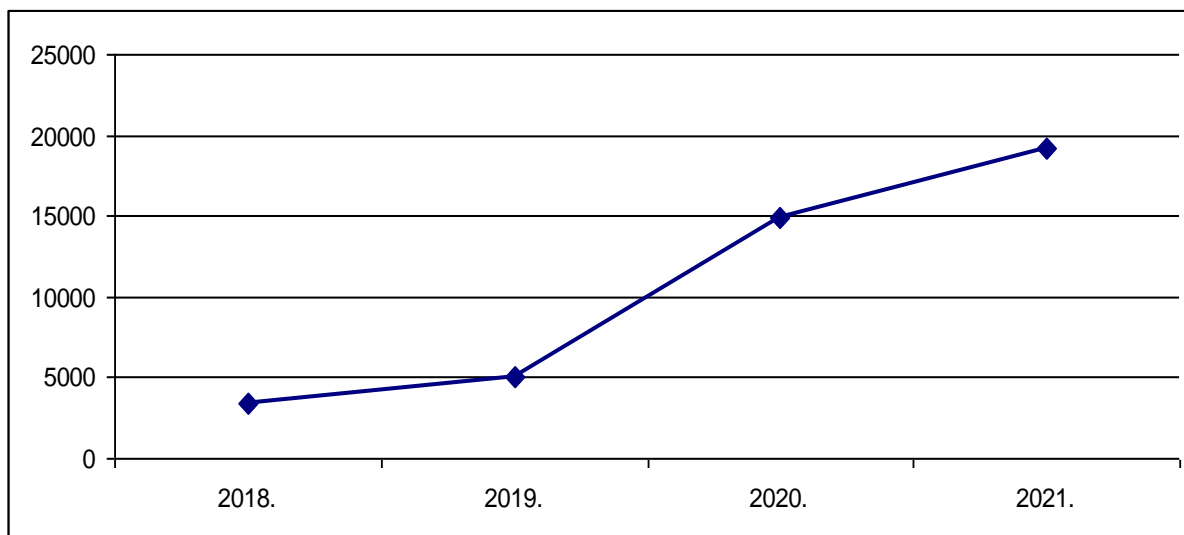

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.2.3. Materijal za higijenske potrebe i njegu

Rashodi za materijal za higijenske potrebe i njegu povećani su u 2020. godini jer su se morali kupovati dezinfekcijska sredstva, maske za nastavnike i učenike, jednokratne rukavice i sl. s ciljem zaštite od pandemije. Prethodno navedeno vidljivo je na grafikonu 10. Povećanje ovih rashoda nastavlja se i u 2021. godini kada pandemija još uvijek traje.

Grafikon 10: Rashodi obrazovne ustanove za materijal za higijenske potrebe i njegu od 2018. do 2021. godine

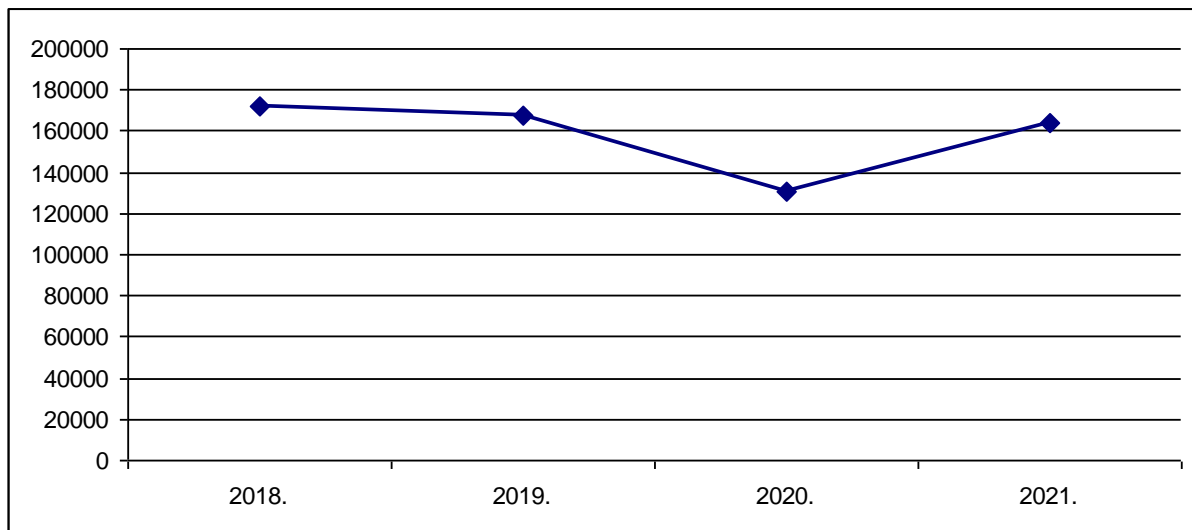

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.2.4. Naknade za prijevoza na posao i s posla

Nastavak donosi uvid u naknade obrazovne ustanove za prijevoz na posao i s posla. I u toj kategoriji rashoda vidljiv je utjecaj pandemije. Naime, ovi rashodi se značajno smanjuju budući da za vrijeme pandemije zaposlenici nisu putovali na posao, već se nastava održavala online putem.

Grafikon 11: Naknade obrazovne ustanove za prijevoz na posao i s posla od 2018. do 2021

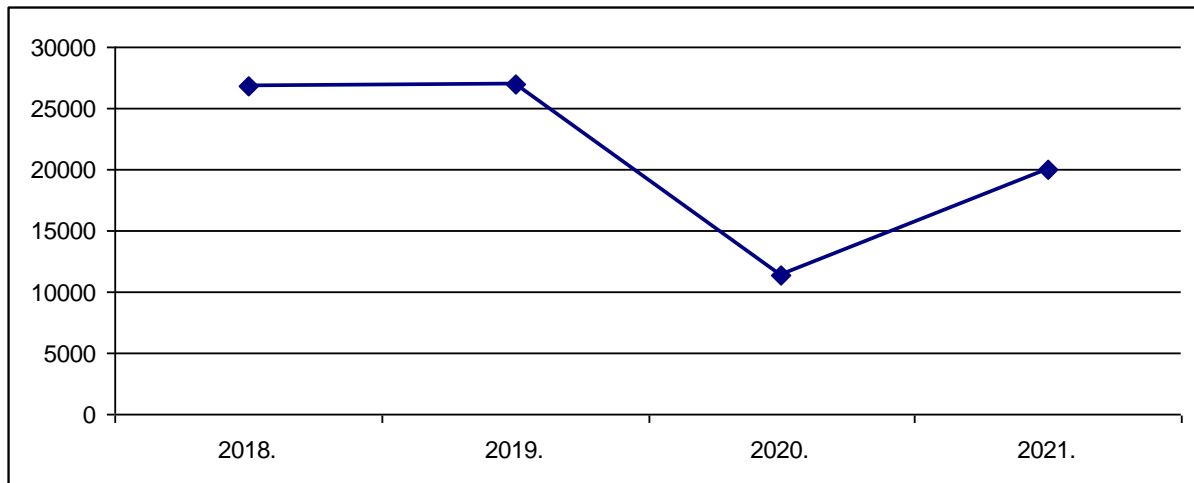

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

3.2.5. Usluge promidžbe i informiranja

Na grafikonu 12 vidljiv je prikaz rashoda obrazovne ustanove za usluge promidžbe i informiranja od 2018. do 2021. godine. Krajem svibnja svake godine obrazovna ustanova otvara vrata svoje škole za sve učenike 8. razreda osnovnih škola naše županije radi upoznavanja budućih srednjoškolaca sa programima i zanimanjima koje nudi naša škola. 2020. godine zbog pandemije nisu održani „Dani otvorenih vrata“ i to je najveći razlog za značajno smanjenje ovih rashoda.

Grafikon 12: Rashodi obrazovne ustanove za usluge promidžbe i informiranja od 2018. do 2021.

Izvor: izrada autora prema: Financijski izvještaji obrazovne ustanove

4. ZAKLJUČAK

Među najvažnijim sastavnicama javnog sektora pojedine države javljaju se i javne službe koje predstavljaju važne djelatnosti kojima se zadovoljavaju javne potrebe, te putem njih dolazi do realizacije temeljnih vrijednosti na kojima počivaju temelji pojedine suvremene demokratske države.

Kao jedna od najvažnijih javnih službi koja značajno doprinosi zadovoljavanju javnih potreba, ali i pozitivno utječe na ekonomski rast i razvoj javlja se obrazovanje. Naime, nastava koja je u sastavu javnog obrazovnog sustava ne može se smatrati gospodarskom aktivnošću budući da država u organiziranju obrazovnog sustava nema namjeru ostvarivanja koristi već ispunjava svoje obveze prema stanovništvu u socijalnom, kulturnom i obrazovnom području te se obrazovni sustav financira putem javnog sustava financiranja, a ne isključivo od školarina.

Pandemija korona virusa ostavila je posljedice na cjelokupna gospodarstva, odnosno njihov rast i razvoj te na razne sektore, a među njima i na obrazovne institucije. Naime, uslijed pandemije dolazi do značajnih promjena u školstvu što se ponajprije očitovalo u online nastavi što je za sobom svakako povuklo promjene u visini i strukturi prihoda i rashoda obrazovnih ustanova.

Ovim radom analizirani su prihodi i rashodi obrazovne ustanove u Požegi kroz četverogodišnje razdoblje kako bi se uočio utjecaj pandemije Covid 19. Kod prihoda većina njih bilježi pad nakon nastupanja pandemije, što je posebice vidljivo kod prihoda od kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda te prihoda od prodaje proizvoda i robe. S druge strane, u 2020. godini dolazi do porasta prihoda od imovine i prihoda iz proračuna. Promatrajući rashode, u godini kada dolazi do pandemije dolazi do velikog smanjenja materijalnih rashoda od čak 38% te smanjenja financijskih rashoda od 9%. S druge strane, povećani su rashodi za zaposlene u iznosu od 4,48%.

Provedenim analizom je utvrđeno da je pandemija imala značajan utjecaj na prihode i rashode promatrane obrazovne ustanove. Naime, nastupom pandemije dolazi do značajnih smanjenja prihoda od prodanih proizvoda, prihoda od pruženih usluga, prihoda od učeničkog servisa, prihoda od izvanproračunskog korisnika županije, te ostalih prihoda. Također dolazi

do smanjena različitih vrsta rashoda poput naknada za dnevnice za službeni put, naknada za prijevoz zaposlenika na posao i s posla, rashodi za seminare, savjetovanja i simpozije, te rashodi za usluge promidžbe i informiranja, dok se povećavaju rashodi za higijenske potrebe. Do prethodno navedenih trendova došlo je zbog promjene u načinu poslovanja školskih ustanova budući da za vrijeme pandemije dolazi do održavanja nastave online.

LITERATURA:

1. Financijski izvještaji Tehničke škole od 2018. do 2021.
2. Knežević, D. i Has, M. (2018). Financiranje malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj i usporedba s Europskom unijom. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 8(1), 165-180.
3. Martišković, Ž. (2017). *Financijski menadžment*. Veleučilište u Karlovcu. Dostupno na: https://www.vuka.hr/fileadmin/user_upload/knjiznica/on_line_izdanja/Zeljko_Martiskovic-Financijski_menadzment.pdf
4. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/2022)
5. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (pročišćeni tekst, Narodne novine, 07/17)

POPIS TABLICA:

Tablica 1. Prihodi obrazovne ustanove u 2019. i 2020. godini

Tablica 2. Rashodi obrazovne ustanove u 2019. i 2020. godini

Tablica 3. Prihodi obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

Tablica 4. Rashodi obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

POPIS GRAFIKONA:

Grafikon 1. Stopa promjene prihoda obrazovne ustanove u 2020. u odnosu na 2019.

Grafikon 2. Stopa promjene rashoda obrazovne ustanove u 2020. u odnosu na 2019.

Grafikon 3. Prihodi od prodanih proizvoda obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

Grafikon 4. Prihodi od pruženih usluga obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine

Grafikon 5. Prihodi od pruženih usluga (učenički servis) obrazovne ustanove od 2018. do 2021. godine.

Grafikon 6. Prihodi od Županije (nastavni materijal) obrazovne ustanove od 2018. do 2020. godine

Grafikon 7. Ostali prihodi obrazovne ustanove od 2018. do 2020. godine

Grafikon 8. Rashodi obrazovne ustanove vezani za dnevnice za službeni put od 2018. do 2021. godine

Grafikon 9. Rashodi obrazovne ustanove za seminare, savjetovanja i simpozije od 2018. do 2020. godine.

Grafikon 10. Rashodi obrazovne ustanove za materijal za higijenske potrebe i njegu od 2018. do 2021. godine

Grafikon 11. Naknade obrazovne ustanove za prijevoz na posao i s posla od 2018. do 2021. godine

Grafikon 12. Rashodi obrazovne ustanove za usluge promidžbe i informiranja od 2018. do 2021. godine.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Gordana Orešković**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog/diplomskog rada pod naslovom **Utjecaj Covid pandemije na prihode i rashode obrazovnih ustanova** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 19.9.2022.

Gordana Orešković